

O supraveghere eficientă a pieței în Europa

Comerțul internațional continuă să crească și extinderea rețelelor de creație pe tot globul. Consumatorii europeni beneficiază de o ofertă tot mai largă de produse, dar, în același timp, ei trebuie să fie în măsură să aibă încredere că aceste produse sunt sigure. Acesta este motivul pentru care, mai mult ca oricând, UE are nevoie de o supraveghere a pieții bine organizată, coordonată și eficientă, în scopul de a identifica produsele nonconforme și adesea nesigure în cel mai scurt timp posibil. Supravegherea pieței trebuie să cuprindă o aplicare consecventă la nivelul UE a legislației armonizate, în scopul de a crea condiții egale de concurență pentru diferiții competitori de pe piață. Scopul supravegherii pieței este, prin urmare, de a asigura o bună funcționare și competitivitate în cadrul pieței interne, în timp ce, în același timp să protejeze sănătatea și siguranța cetățenilor europeni.

Supravegherea pieței este responsabilitatea statului

În cadrul legislativ european, identificarea produselor neconforme este responsabilitatea autorităților naționale de supraveghere a pieței ale statelor membre individuale UE. Astfel, autoritățile își îndeplinesc obligația de a proteja cetățenii UE.

Autoritățile naționale responsabile cu supravegherea pieței au sarcina de a se asigura că produsele care circulă sunt monitorizate și în mod regulat sunt supuse controlului prin prelevarea de eșantioane ale produselor de pe piață. Această abordare se bazează pe respectarea principiilor aplicabile de evaluare a riscului, evaluarea plângerilor și a altor informații disponibile. Prin revizuirea documentației produsului și, dacă este cazul, prin controale fizice și teste de laborator, autoritățile naționale trebuie să stabilească cu atenție conformitatea unui produs raportat la dispozițiile aplicabile și cerințele la momentul intrării pe piață și, după caz, în momentul punerii în funcțiune. Produsele catalogate că prezintă un risc serios trebuie să fie retrase de pe piață imediat.

Supravegherea pieței în Europa demonstrează puncte slabe

Cu toate acestea, în practică, supravegherea pieței în Europa continuă să arate incoerențe considerabile, mai ales atunci când sunt puse în aplicare de către autoritățile naționale ale statelor membre, state care dispun de diferite niveluri de resurse și intensitate. Prin urmare, supravegherea pieței trebuie să fie îmbunătățită de urgență și aduse la un nivel ridicat în Europa, așa cum este demonstrat de raportul actual de RAPEX (RAPEX - Schimb Rapid de Sistem informatic - sistem de avertizare rapidă pentru produse de consum periculoase)¹.

De exemplu, Spania, cu o populație de aproape 47 de milioane, are aproximativ același număr de rapoarte de produse periculoase (239) ca Ungaria (238), cu doar o cincime din locuitori. Mai mult decât atât, la fel ca în anii precedenți, Ungaria este pe primul loc (2014: 291; 2013: 278) și a raportat în mod repetat mai multe produse periculoase decât cele patru cele mai mari și cele mai populate economii ale UE Germania (208), Marea Britanie (162), Franța (135) și Italia (56). Diferențele sistemice considerabile între statele membre în ceea ce privește punerea în aplicare a supravegherii pieței pune în pericol

¹ RAPEX Report http://ec.europa.eu/consumers/consumers_safety/safety_products/rapex/reports/docs/rapex_annual_report_2015_en.pdf

credibilitatea de supraveghere a pieței și capacitatea de a funcționa corect. Prin urmare, aceste diferențe ar trebui eliminate în regim de urgență.

Supravegherea pieței are nevoie de reguli mai dure din partea legiuitorilor

Regulamentul cu privire la supravegherea pieței, propus de Comisia Europeană la începutul anului 2013, este un pas în direcția bună și ar trebui să fie promulgat. Acesta își propune să creeze un cadru juridic modern și unificat pentru supravegherea pieței prin consolidarea și modernizarea aranjamentelor paralele existente ale statelor membre. În plus, autoritățile naționale au nevoie de fonduri suficiente pentru a asigura o supraveghere a pieței armonizată cu acoperirea necesară și la nivelul cerut de eficiență.

Cu toate acestea, în viitor, amploarea activităților de supraveghere a pieței și frecvența controalelor ar trebui să nu mai fie supusă judecății statelor individuale membre ale Uniunii Europene. Conceptul de "adecvare" a eșantionării, menționat, de exemplu, în Regulamentul 765/2008 pentru acreditare și supraveghere a pieței (a se compara articolul 19 alineatul (1)), precum și în proiectul actualului regulament în cadrul "pachetului privind siguranța produselor și supravegherea pieței", este vagă și imprecisă. Domeniul larg e interpretabil și aplicarea conduce la discrepante inacceptabile în practica de supraveghere a pieței și a eficienței în cadrul UE. CEOC International, reprezentând sectorul de testare, inspecție și certificare (TIC), susține că implementarea cerințelor menționate în Actul German pentru Echipamente și Produse (ProdSG) este abordarea corectă: articolul 26 ProdSG prevede o "valoare de referință de 0,5 probe per 1000 de locuitori în fiecare an"². Prin urmare, o linie directoare concretă în ceea ce privește numărul de probe care sunt necesare, precum și prioritățile pentru prelevarea de probe în sine (de exemplu, să se concentreze pe produsele care fac obiectul declarațiilor proprii sau produse importate din afara Spațiului Economic European) ar trebui să fie incluse în noua legislație europeană.

Testarea independentă este eficientă și scutește sectorul public

Având în vedere resursele bugetare limitate ale statelor membre, extinderea supravegherii pieței va fi posibilă doar într-o măsură foarte limitată în viitor. Între timp, cu toate acestea, domeniul de aplicare continuă să se extindă. Întrucât Directiva privind siguranța produselor a fost ratificată în 1995, comerțul mondial a crescut considerabil. În timp ce exporturile la nivel mondial erau încă la nivelul de 5,171 miliarde de dolari în 1995, ele s-au ridicat la 15,229 miliarde de dolari în 2010³ și au ajuns la 18,494 miliarde de dolari SUA în 2014⁴. Deși intervenția autorităților, după comercializarea produselor este, în principiu, utilă și necesară, în viitor nu va fi suficientă pentru a asigura că doar produse conforme și în consecință sigure ajung la consumatori. În acest context, testarea independentă a produselor, care se află la începutul procesului de creare a valorii sau, cu alte cuvinte, are loc înainte de intrarea pe piață a produselor, reprezintă un complement util și necesar al activităților de supraveghere a pieței de către autoritățile naționale. Cu testarea independentă de către terțe părți, produsele nesigure sunt identificate mai devreme

² ProdSG http://www.gesetze-im-internet.de/bundesrecht/prodsg_2011/gesamt.pdf

³ Source: UNCTAD Statistics - Values and shares of merchandise exports and imports, annual, 1948-2010 / www.statista.de

⁴ Source: WTO International Trade Statistics 2015 https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/its2015_e/its2015_e.pdf;

⁵ Despite positive growth in trade volume terms, the current dollar value of world merchandise exports declined to 16,000 billion in 2015

și, prin urmare, nu intră pe piață în primul rând. Având în vedere resursele limitate care sunt la dispoziția autorităților de supraveghere a pieței, această abordare preventivă este eficientă, economică și durabilă.

Conformitatea produselor prin testare independentă

În SUA, produsele de consum sunt în general supuse testării independente și sunt, prin urmare, în mare măsură conforme. Studiile actuale⁶ ale IFIA (Federația Internațională a Agențiilor de inspecție) și CEOC International pentru bunurile de consum electrice arată că produsele care sunt puse în circulație pe baza Declarației de conformitate emisă de producător de multe ori nu îndeplinesc cerințele specifice. Dintr-un număr de 247 produse europene evaluate care au fost supuse SDoC, 78% nu au respectat reglementările UE și 38 din aceste produse (aproximativ 15%) au prezentat deficiențe critice din punct de vedere al siguranței (ceea ce poate duce la leziuni corporale, incendii și pagube materiale).

Acest rezultat contrastează cu un nivel ridicat de conformitate printre produsele care sunt puse în circulație în SUA, pe baza testării independente de către terțe părți. Dintre cele 119 de produse din SUA evaluate, nici un singur produs nu a prezentat un defect critic din punct de vedere al siguranței în exploatare.

Testarea independentă oferă o protecție de natură preventivă și este finanțată în baza principiului de inițiator.

Ca o completare la supravegherea pieței de către statele membre, testarea și certificarea produselor de către terțe părți independente din Europa, care este în general voluntară, este un instrument foarte eficient de prevenire având rolul de a menține nivelul de protecție necesar.

Prin testarea produselor înainte de a intra pe piață, organismele independente aplica principiul precauției prevăzut de către legiuitor. Astfel, statul și contribuabilii sunt scutiți de povara financiară mai ales că supravegherea publică a pieței permite doar eliminarea produselor neconforme de pe piață atunci când deja au existat daune sau prejudicii.

Această abordare preventivă este finanțată de către producătorul produsului, importator sau comerciant. Necesitatea intervenției ulterioare a statului, pentru care autoritățile publice trebuie să mențină resurse adecvate, este redusă în mod considerabil.

Mai presus de toate, și pentru susținerea autorităților naționale care efectuează supravegherea pieței, legiuitorul poate recurge la sistemul de evaluare independentă a conformității de către organizații de testare recunoscute. Mai mult decât atât, organismele de evaluare a conformității pot fi delegate pentru a efectua sarcini tehnice, cum ar fi testări sau inspecții. Această abordare poate avea succes numai dacă responsabilitatea pentru protecția cetățenilor și măsurile de supraveghere corespunzătoare rămân în responsabilitatea autorității publice și în cazul în care nu există sau nu apar conflicte de interese între activitățile de testare ale organismului de evaluare a conformității și sarcinile comandate.

În timp ce supravegherea sporită a pieței, conformitatea educației / conștientizării și amenziile susțin împreună eforturile pentru a limita prezența produselor neconforme pe piață, acestea sunt limitate în

⁶ Consumer Product Safety in Europe: market studies 2012, 2013, 2014 conducted by IFIA (http://www.ifia-federation.org/content/wp-content/uploads/Consumer_Product_Safety_Study_2014.pdf)

domeniul de aplicare și eficacitate. CEOC International încurajează acordarea atenției asupra rolului pe care organismele de testare independentă îl pot avea în sprijinirea întreprinderilor mici, mijlocii și mari, care se confruntă cu o continuă schimbare a cerințelor reglementate, și certificarea acestora că îndeplinesc aceste cerințe într-un mod mult mai eficient și economic decât dacă ar realiza intern aceste activități. În plus, pentru acei operatori economici care profită la maxim de supravegherea limitată a pieței; o cerință care se aplică operatorilor care au fost depistați cu activități neconforme de a utiliza testarea de către terțe părți independente poate asigura plasarea de produse conforme pe piață⁷.

Prin urmare, evaluarea conformității de către organizațiile independente private oferă un instrument⁸ eficient de reglementare pentru legiuitor.

Concluzii

În general, testarea preventivă a produselor de către terțe părți independente (obligatoriu sau voluntar) și supravegherea pieței de către autoritățile publice pot fi considerate instrumente complementare pentru a se asigura că produsele de pe piața internă a UE sunt sigure și conforme. Prin urmare, aceste instrumente ar trebui să fie ambele consolidate de legiuitorul european în beneficiul protecției cetățenilor.

⁷Blue Guide, Version 1.1. – 15/07/2015, page 94,

<http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/12661/attachments/1/translations/en/renditions/native>

⁸CEOC International Position Paper, "The added value of 3rd party inspection and certification",

<http://ceoc.com/publications/positionpapers/Position%20Paper%20-%202007.11.2012.pdf>